

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**ENSENYAMENT DE LES
HABILITATS COMUNICATIVES**

Coordinació: TERRADO PABLO, FRANCISCO JAVIER

Any acadèmic 2021-22

Informació general de l'assignatura

Denominació	ENSENYAMENT DE LES HABILITATS COMUNICATIVES			
Codi	14116			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Màster Universitari en Ensenyament d'Espanyol/Català per a Immigrants	1	OBLIGATÒRIA	Semipresencial / Virtual
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	3		3
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	TERRADO PABLO, FRANCISCO JAVIER			
Departament/s	FILOLOGIA CLÀSSICA, FRANCESA I HISPÀNICA			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CHUMILLAS BOTAM, ANGELA	angela.chumillas@udl.cat	2	
TERRADO PABLO, FRANCISCO JAVIER	javier.terrado@udl.cat	4	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Després de la superació d'aquesta matèria, l'alumnat:
 - Hi haurà aplicat els coneixements adquirits per resoldre problemes en entorns educatius nous.
 - Coneixerà els recursos que li permetin seguir aprenent de manera autònoma.
 - Coneixerà una mica millor l'ús de les TIC.
 - Tindrà eines per gestionar adequadament l'aula d'espanyol o català per a immigrants i estrangers.
 - Coneixerà els fòrums i espais de relació de professors i investigadors on s'afavoreix l'intercanvi d'experiències i de coneixements.
 - Hi haurà adquirit eines i tècniques per a l'ensenyament de les destreses lingüístiques.
 - Hi haurà aplicat aquestes tècniques en les diferents situacions comunicatives.
 - Coneixerà els problemes i les possibilitats de l'ensenyament de les destreses lingüístiques, segons les diferents cultures a les que té accés el professorat d'estrangers o immigrants.
 - Coneixerà l'ús més adequat dels recursos didàctics a l'aula de llengua per a l'ensenyament de les destreses comunicatives a alumnat immigrant i estranger.

Competències

Bàsiques

CB2 Saber aplicar els coneixements adquirits i tenir capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'ensenyament de l'espanyol i el català com a llengües estrangeres.

CB5 Posseir les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran manera autòdrida o autònoma.

Generals

CG2 Dominar les TIC.

CG5 Aprendre a dissenyar, elaborar, editar i implementar material didàctic d'ELE / CLE.

específiques

CE2 Aprofundir en la comprensió dels processos que faciliten la comunicació en les quatre destreses (comprensió auditiva, expressió oral, comprensió lectora i expressió escrita).

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Introducció a l'estudi de les habilitats lingüístiques.

2. Comprensió lectora

2.1. Introducció teòrica.

Definicions. Anàlisi dels processos i de les estratègies de comprensió lectora.

Característiques dels diferents tipus de seqüències discursives.

2.2. Aplicació didàctica de la comprensió lectora.

- Objectius i continguts en funció dels destinataris i el nivell d'aprenentatge.

- Activitats: tipologia i criteris de selecció, adaptació i creació.

- Gestió de la interacció lectora (individual, en grup, lectura teatral...).

- Mostra de recursos i materials.

- Projectes que potencien l'aprenentatge de la comprensió lectora.

3. Expressió i interacció escrites

3.1. Introducció teòrica.

Definicions. Anàlisi dels processos i de les estratègies d'expressió escrita.

Característiques dels diferents tipus de seqüències discursives.

3.2. Aplicació didàctica de l'expressió escrita.

- Objectius i continguts en funció dels destinataris i el nivell d'aprenentatge.

- Activitats: tipologia i criteris de selecció, adaptació i creació.

- Gestió de la interacció escrita (individual, per parelles, en grup, amb el professor, processos de reparació de l'escriptura).

- Mostra de recursos i materials.

- Projectes que potencien l'aprenentatge de l'activitat escrita (tallers, concursos, escriptura col·laborativa...).

4. Comprensió auditiva

4.1. Introducció teòrica.

Definicions. Anàlisi dels processos i de les estratègies de comprensió auditiva.

Característiques de l'audició de textos monogestionats i dialogats.

4.2. Aplicació didàctica de la comprensió auditiva

- Objectius i continguts en funció dels destinataris i el nivell d'aprenentatge.

- Activitats: tipologia i criteris de selecció, adaptació i creació.

- Gestió de la interacció escrita (individual, por parelles, en grup, amb el professor).
- Mostra de recursos i materials.
- Projectes que potencien l'aprenentatge de la comprensió auditiva.

5. Expressió i interacció orals

5.1. Introducció teòrica.

Definicions. Anàlisi dels processos i de les estratègies de comprensió i producció orals.

Característiques del discurs monogestionat i del dialogat.

5.2. Aplicació didàctica des del punt de vista comunicatiu de l'expressió oral (discurs monogestionat) i de la interacció oral (diàleg)

- Objectius i continguts en funció dels destinataris i el nivell d'aprenentatge.
- Activitats: tipologia i criteris de selecció, adaptació i creació.
- Gestió de la interacció escrita (individual, por parelles, en grup).
- Mostra de recursos i materials.
- Projectes que potencien l'aprenentatge de l'activitat oral (grups de conversa, tertúlies, etc.).

Eixos metodològics de l'assignatura

La docència s'impartirà a través d'unitats didàctiques que es treballaran presencialment i / o virtualment, de debats que s'articularen mitjançant fòrums, xats i / o videoconferències, de tutories personalitzades o en grup. Es combinarà l'adquisició de conceptes i aspectes teòrics amb l'aplicació pràctica dels mateixos. Unitats didàctiques: L'equip docent guiarà a l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge i seguirà de forma continuada la seva formació a partir de temes desenvolupats pel professorat o de textos bàsics accessibles en línia en què se centrarà l'adquisició dels fonaments teòrics i metodològics, així com mitjançant un conjunt d'activitats dissenyades per al desenvolupament de les competències assignades a aquesta matèria.

Modalitat semipresencial	Modalitat virtual
1 - Sessions magistrals	- Fòrums virtuals
2 - Debats dirigits i fòrums virtuals	- Treballs escrits
3 – Treballs escrits	- Estudi de casos
5 - Estudi de casos	- Resolució de problemes
8 - Projecte	- Projecte

Pla de desenvolupament de l'assignatura

CALENDARIO

Inicio de las clases:	1 5 de octubre
Final de las clases:	28 de enero
Período de recuperación:	31 /01 a 9 /02
Período de evaluación:	10 /02 a 19/02
Publicación de notas:	24 de febrero

DISTRIBUCIÓN DE SESIONES PRESENCIALES

Mes	Día	Hora	Actividad
Octubre	29	17-21.30	Introducción a las destrezas comunicativas
Octubre	30	9-13.30	Oralidad y escritura en la adquisición de las competencias comunicativas
Noviembre	19	17-21.30	Destreza de interacción y expresión orales
Diciembre	10	17-21.30	Destreza de interacción y expresión orales
Diciembre	11	9-13.30	Destreza de comprensión lectora
Enero14	14	17-21.30	Destreza de expresión escrita
Enero	15	9-13.30	Destreza de comprensión auditiva

DISTRIBUCIÓN DE SESIONES VIRTUALES

Mes	Día	Hora	Actividad
Noviembre	26	15.00-16.00	Sesión de videoconferencia participativa
Diciembre	2	9.30-10:30	Sesión de videoconferencia participativa
Diciembre	9	17.00-19.00	Sesión de videoconferencia participativa
Diciembre	16	15.00-16.00	Sesión de videoconferencia participativa
Enero	21	15.00-16.00	Sesión de videoconferencia participativa

ENTREGA DE ACTIVIDADES DE EVALUACIÓN

Mes	Día	Hora	Actividad
Diciembre	2	22.00	AE1. Actividad evaluativa de participación en el foro.
Enero	10	22.00	AE2. Diseño de una actividad de expresión e interacción orales.
Enero	20	22.00	AE3. Diseño de una actividad de expresión e interacción escritas.

ENTREGA DE ACTIVIDADES COMPENSATORIAS PARA ESTUDIANTES VIRTUALES

Mes	Día	Hora	Actividad
Diciembre	30	22.00	AEC1. Actividad compensatoria para estudiantes on-line. Actividad de interacción oral.

Enero	25	22.00	AEC2. Actividad compensatoria para estudiantes on-line. Actividad de interacción escrita.
-------	----	-------	---

Notas:

1. Las actividades compensatorias son de obligada entrega para los estudiantes en modalidad on-line.
2. Los estudiantes en modalidad presencial que no asistan a una sesión de interacción oral deben entregar la AEC1. Aquellos que no asistan a una sesión de interacción escrita deben entregar la AEC2.
3. Las sesiones de videoconferencia participativa están abiertas a estudiantes de las dos modalidades.

Sistema d'avaluació

L'avaluació de l'assignatura es distribueix de la manera següent:

	Hores de dedicació	Pes de cada activitat
Sessions presencials	28,5	
Activitat 1. Participació en el fòrum de debat	21,5	20 %
Activitat 2. Disseny d'una activitat d'interacció oral	50	40 %
Activitat 3. Disseny d'una activitat d'interacció escrita	50	40 %
TOTAL	150	100%

Altres requisits d'avaluació

Per poder ser avaluat/da s'ha de lliurar com a mínim les activitats 2 i 3. Per aprobar s'ha d'obtenir el 50% dels punts possibles. Les activitats suspeses o no lliurades amb valor superior al 30% (activitats 2 i 3) podran ser entregades durant el període de recuperació.

Assistència a classe:

- els alumnes en modalitat semipresencial que no puguin assistir a una classe hauran de fer activitats addicionals per suplir aquesta absència.
- els alumnes en modalitat virtual hauran de fer les activitats comunes i endemés les pròpies de l'ensenyament virtual.

Bibliografia i recursos d'informació

FONAMENTAL GENERAL

CABAÑAS MARTÍNEZ, María Jesús (2008): *La enseñanza de español a inmigrantes en contextos escolares*. Madrid: ASELE.

CASSANY, D.; Luna, M.; Sanz, G. (1993): *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó.

GARCÍA MATEOS, Crescen (2004): *Experiencias y propuestas para la enseñanza de L2 a personas inmigradas*. Madrid: Edinumen.

Llengua i Ús (revista tècnica de Política Lingüística), número 24, sobre acolliment lingüístic.

(www.gencat.cat/llengcat/liu/)

FONAMENTAL ESPECÍFICA

ESTEBAN, J. (2003): *Fem-la petar. Recursos per a la conducció de grups de conversa*. Barcelona: Edicions l'Àlber.

MARTÍN LERALTA, Susana (2009): *Competencia estratégica para la comprensión auditiva en español como lengua extranjera*. Madrid: ASELE.

MONEGAL, C. (2003): *156 activitats per a parlar en català*. Barcelona: Edicions l'Àlber.

VÁZQUEZ, G. (2000): *La destreza oral*. Madrid: Tandem y Edelsa.

COMPLEMENTÀRIA GENERAL

BELLO, P. et alii (1990): *Didáctica de las segundas lenguas. Estrategias y recursos básicos*, Madrid: Santillana.

CLUA, E., Estelrich, P., Klein, H. G., Stegmann, T.D. (2003): *EuroComRom - Els set sedassos: Aprendre a llegir les llengües romàniques simultàniament*. Shaker.

CONSEJO DE EUROPA (2001): *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Strasbourg: Council of Europe.

ENCABO FERNÁNDEZ, E. y López Valero, A. (2001): *El desarrollo de las habilidades lingüísticas: una perspectiva crítica*. Madrid: Grupo Editorial Universitario

ENCABO FERNÁNDEZ, E. y López Valero, A. (2003): *La enseñanza-aprendizaje de las cuatro destrezas lingüísticas básica*. Madrid: Escuela en Acción Infantil.

GARCÍA MATEOS, C. (2004): *Experiencias y propuestas para la enseñanza de L2 a personas inmigradas*. Madrid: Edinumen.

HERNANDO CALVO, A. (2011): *La competencia existencial en el desarrollo del alumnado como hablante intercultural*. Rede: Biblioteca Virtual nº 12.

[[http://www.mecd.gob.es/redele/Biblioteca-Virtual/2011/memoriaMaster/1 Trimestre/Alfredo](http://www.mecd.gob.es/redele/Biblioteca-Virtual/2011/memoriaMaster/1_Trimestre/Alfredo)

Hernando.html]

INSTITUTO CERVANTES (1997-2010): *Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, Instituto Cervantes, Anaya (1997-2010)

[http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/marco/default.htm]

INSTITUTO CERVANTES (1993): *Plan curricular del Instituto Cervantes. La enseñanza del español como lengua extranjera*. Alcalá de Henares: Instituto Cervantes.

INSTITUTO CERVANTES (2005): *Español como nueva lengua. Orientaciones del Instituto Cervantes para un curso de emergencia*. Alcalá de Henares: Instituto Cervantes

[http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/inmigracion/orientaciones/default.htm]

INSTITUTO CERVANTES (2010): *Guía comentada de recursos didácticos para la enseñanza de la lengua española a inmigrantes* (por Maite Hernández y Félix Villalba)

[<http://cvc.cervantes.es/obref/inmigracion/debate/recursos.htm#Unidades%20didácticas>]

Lletres per a tothom, promogut per La Direcció General per a la Immigració, l'Obra Social "la Caixa" i la Federació d'Associacions Culturals i Educatives de Persones Adultes (FACEPA). Accessible en línia des de la web del Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya

[<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/>]

MIQUEL LÓPEZ, Lourdes (1995): "Reflexiones previas sobre la enseñanza de ELE a inmigrantes y refugiados", en *Didáctica*, 1995, nº 7, págs. 241-270.

MUÑOZ, B. (2002): *Mis primeros días. Cuaderno de español para alumnos inmigrantes*, Madrid: SGEL.

- NUNAN, D. (1996): *El diseño de tareas para la enseñanza comunicativa*. Cambridge: Cambridge University Press,
- SÁNCHEZ LOBATO, J. y Santos Gargallo, I. (dir.) (2004): *Vademécum para la formación de profesores. Enseñar español como segunda lengua (L2)/ lengua extranjera (E/LE)*. Madrid: SGEL.
- TESNIÈRE, Lucien (1959): *Éléments de syntaxe structurale*, París: Klincksieck.

COMPLEMENTÀRIA ESPECÍFICA

Comprensió lectora

- GARCÍA HERNÁNDEZ, T. (1990): "La comprensión lectora: la lectura como actividad didáctica", en P. Bello *et alii* (1990), pp.43-63.

Expressió i interacció escrites

- CABRERA MONTESDEOCA, Carmen Delia (2013). *La alfabetización de inmigrantes adultos en ELE. Una experiencia en las clases de español para ágrafos*. Redele: Biblioteca Virtual nº 14.
[<http://www.mecd.gob.es/redele/Biblioteca-Virtual/2013/memorias-master/Carmen-Delia-Cabrera.html>]

- CASSANY, Daniel (1987): *Describir el escribir*. Barcelona: Paidós.

- CASSANY, Daniel (1990): "Enfoques didácticos para la enseñanza de la expresión escrita", en *Comunicación, lenguaje y educación*, 6: 63-80. Madrid: 1990.

Comprensió auditiva

- BUSTOS SÁNCHEZ, Inés (coord.) (2001). *La percepción auditiva. Un enfoque transversal*. Madrid: ICCE.

- CASSANY, Daniel, LUNA, Marta, SANZ, Glòria (1991). *Enseñar lengua*. Barcelona: Graó. [8ª reimpr. 2002]

- MARTÍN PERIS, Enrique (1991): "La didáctica de la comprensión auditiva", *Cable*, 8, 16-26.

Expressió i interacció orals

- BADIA, D.; Vilà, M. (1984): *Jocs d'expressió oral i escrita*, Eumo Editorial, Vic, 1992.

- BASSA, R.; Cabot, M.; Díaz, R.; Lladonet, J.; Pastor, I. (1994): *Tómbola de jocs. L'expressió i la comprensió orals a l'escola*. Palma de Mallorca: Moll.

- COMELLES, S.; Bau, M.; Pujol, M.; Rius, A. (1996): *Test del català oral*, Barcelona: Artic.

- GARCIA, I.; Vilà, M.; Badia, D.; Llobet, M. (1987): *Expressió oral*. Barcelona: Alhambra.

- JACQUET, J.; Casulleras, S.; Mirabet, N. (2004): *40 jocs per parlar català*. Barcelona: Graó.

- PALOMINO, M.A. (1998): *Dual: pretextos para hablar*. Madrid: Edelsa.

- VILLALBA MARTÍNEZ, F. y HERNÁNDEZ GARCÍA, M.T. (2003): *Recursos para la enseñanza oral del español a inmigrantes no-alfabetizados*. Madrid: Consejería de Educación de la Comunidad de Madrid.

Webs

<http://www.xtec.cat/web/projectes/alumnatnou>

www.acollida.gencat.cat

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat>

www.cpln.cat

<http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/>

http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/

<http://cvc.cervantes.es/obref/inmigracion/default.htm>

http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/inmigracion/orientaciones/default.htm

<http://cvc.cervantes.es/artes/muvap/sala5/sol/default.htm>

<http://www.mecd.gob.es/redele/Biblioteca-Virtual/2011>